

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1917.

Andra kammaren.

Nr 4.

Fredagen den 19 januari.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Upplästes följande till kammaren inkomna sjukbetyg:

Riksdagsmannen herr Carl Persson i Stallerhult, som lider av influensa, är oförmögen att bevista riksdagens sammanträden, intygas

Stockholm den 17 jan. 1917.

Karl Rudberg,
Med. doktor.

§ 2.

Herr statsrådet *von Sydow* avlämnade

dels Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 2, angående fastställande av postverkets stat för driftkostnader år 1918 m. m.;

nr 3, angående fastställande av telegrafverkets stat för driftkostnader år 1918;

nr 4, angående årligt understöd åt en befattningshavare vid postverket;

nr 5, angående årliga understöd åt vissa befattningshavare vid telegrafverket;

nr 24, angående bidrag av telegrafverkets medel till Sveriges rikstelefonisters vilohemsförening;

nr 25, angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att besluta i fråga om vissa postavgifter;

nr 13, angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar;

nr 14, angående eftergift å arrendeavgiften för kronolägenheten Skarnholms kronoäng i Stockholms län;

nr 15, angående viss eftergift i fråga om gällande villkor för beviljade statsbidrag från allmänna och norrländska avdikningsanslagen;

nr 16, angående täckande av brist i extra anslag för år 1916 till expenser för Sveriges geologiska undersökning;

Andra kammarens protokoll 1917. Nr 4.

nr 17, angående upplåtelse av rätt till bearbetande av icke inmutningsbara mineralfyndigheter å kronojord;

nr 18, angående avstående eller upplåtande i vissa fall av mark från kronoegendomar;

nr 19, angående upplåtelse av kronan tillhörande jordägarandelar i gruvor;

nr 20, angående personligt ålderstillägg till t. f. byråchefen i domänstyrelsen C. I. Stiernspetz; och

nr 26, angående driftkostnader under år 1918 för statens domäner,

dels Kungl. Maj:ts skrivelse till riksdagen av den 17 innevarande januari, i vilken skrivelse Kungl. Maj:t äskade, att särskilda deputerade måtte, jämlikt § 54 regeringsformen och § 50 riksdagsordningen, av riksdagen utväljas för att med Konungen överlägga,

dels ock Kungl. Maj:ts skrivelse till riksdagen av den 13 i denna månad med tillkännagivande, att Kungl. Maj:t förordnat statsrådet *Steno Johannes Stenberg* att under innevarande års riksdag utöva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 riksdagsordningen tillkommer en ledamot av statsrådet.

De avlämnade propositionerna blevo på begäran bordlagda.

Härefter beslöt kammaren på förslag av herr talmannen att måndagen den 22 i denna månad företaga val av deputerade, på sätt i förstnämnda skrivelse begärts.

Vidare beslöt kammaren att lägga Kungl. Maj:ts ovanberörda skrivelse av den 13 dennes till handlingarna, varjämte underrättelse om innehållet i densamma skulle meddelas vederbörande utskott samt de ledamöter, som hava inseendet över riksdagens kansli.

§ 3.

I enlighet med därom den 16 i denna månad fattat beslut skulle nu företagas val av ledamöter i de ständiga utskotten; och anställdes först val av ledamöter i konstitutionsutskottet.

Därvid avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 84 med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen», 84 med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» samt 55 med partibeteckningen »liberala samlingspartiet».

De med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr	<i>Larsson</i>	i	Västerås,
» andra	»	»	<i>Waldén,</i>
» tredje	»	»	<i>Hallén</i> och
» fjärde	»	»	<i>Kropp.</i>

De med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Magnusson* i Tumhult,
 » andra » » *Räf*,
 » tredje » » *Beckman* och
 » fjärde » » *Hildebrand*.

De med partibeteckningen »liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Edén* och
 » andra » » *Ericsson* i Vallsta.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna, därvid beträffande första, fjärde, sjätte och nionde platserna lottning ägde rum, tillföll platserna nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Larsson* i Västerås,
 » *Magnusson* i Tumhult,
 » *Edén*,
 » *Räf*,
 » *Waldén*,
 » *Hallén*,
 » *Beckman*,
 » *Ericsson* i Vallsta,
 » *Hildebrand* och
 » *Kropp*.

§ 4.

Härefter företogs val av ledamöter i statsutskottet.

Därvid avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 87 med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen», 84 med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» samt 53 med partibeteckningen »liberala samlingspartiet».

De med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Thorsson*,
 » andra » » *Rydén* i Malmö,
 » tredje » » *Eriksson* i Grängesberg,
 » fjärde » » *Nilsson* i Kabbarp och
 » femte » » *Anderson* i Råstock.

De med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Andersson* i Skivarp,
 » andra » » *Persson* i Stallerhult,
 » tredje » » *Odqvist* och
 » fjärde » » *Wiklund*.

De med partibeteckningen »liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Ekman*,
 » andra » » *E. A. Nilson* i Örebro och
 » tredje » » *Ström*.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna tillföll dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Thorsson*,
 » *Andersson* i Skivarp,
 » *Ekman*,
 » *Rydén* i Malmö,
 » *Persson* i Stallerhult,
 » *Eriksson* i Grängesberg,
 » *Odqvist*,
 » *E. A. Nilson* i Örebro,
 » *Nilsson* i Kabbarp,
 » *Wiklund*,
 » *Ström* och
 » *Anderson* i Råstock.

§ 5.

Vidare företogs val av ledamöter i bevillningsutskottet.

Därvid avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 84 med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen», 82 med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» samt 54 med partibeteckningen »liberala samlingspartiet».

De med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Palmstierna*,
 » andra » » *Christiernson*,
 » tredje » » *Källman* och
 » fjärde » » *Månsson*.

De med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Jesperperson*,
 » andra » » *Nilsson* i Bonarp,
 » tredje » » *Jeansson* i Kalmar och
 » fjärde » » *Jonsson* i Hökhult.

Av de med partibeteckningen »liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo 53 valsedlar

såsom första namn herr *Röing* och
» andra » » *Rune*.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna tillföll dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Palmstierna*,
» *Jesper*,
» *Röing*,
» *Christiernson*,
» *Nilsson* i Bonarp,
» *Källman*,
» *Jeansson* i Kalmar,
» *Rune*,
» *Månsson* och
» *Jonsson* i Hökhult.

§ 6.

Vid nu anställt val av ledamöter i bankoutsnittet avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 85 med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen», 83 med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» samt 55 med partibeteckningen »liberala samlingspartiet».

De med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Kristensson*.
» andra » » *Berg* i Munkfors och
» tredje » » *Molin* i Södertälje.

Av de med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo 82 valsedlar

såsom första namn herr *Vahlquist*,
» andra » » *Olsson* i Blädinge och
» tredje » » *Söderberg*.

Av de med partibeteckningen »liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo 54 valsedlar

såsom första namn herr *Adelswärd* och
» andra » » *Carlson* i Herrljunga.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna tillföll dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Kristensson*,
» *Vahlquist*,
» *Adelswärd*,
» *Berg* i Munkfors,
» *Olsson* i Blädinge,
» *Molin* i Södertälje,
» *Söderberg* och
» *Carlson* i Herrljunga.

§ 7.

Företogs val av ledamöter i lagutskottet.

Därvid avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 85 med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen», 84 med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» samt 55 med partibeteckningen »liberala samlingspartiet».

De med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Lindhagen*,
» andra » » *Lindqvist* i Stockholm och
» tredje » » *Persson* i Norrköping.

De med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Petersson* i Lidingö villastad,
» andra » » *Pettersson* i Bjälbo och
» tredje » » *Gustafsson* i Örebro.

De med partibeteckningen »liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Schotte* och
» andra » » *Karlsson* i Fjäl.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna tillföll dessa nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Lindhagen*,
» *Petersson* i Lidingö villastad,
» *Schotte*,
» *Lindqvist* i Stockholm,
» *Pettersson* i Bjälbo,
» *Persson* i Norrköping.

herr *Gustafsson* i Örebro och
» *Karlsson* i Fjäl.

§ 8.

Slutligen anställdes val av ledamöter i jordbruksutskottet.

Därvid avlämnades följande godkända valsedlar, nämligen 84 med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen», 84 med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» samt 55 med partibeteckningen »liberala samlingspartiet».

De med partibeteckningen »socialdemokratiska gruppen» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Linders*,
» andra » » *Nilsson* i Tånga och
» tredje » » *Sjöblom*.

De med partibeteckningen »lantmanna- och borgarepartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Åkerlund*,
» andra » » *Öberg* och
» tredje » » *Nilsson* i Linnås.

De med partibeteckningen »liberala samlingspartiet» utmärkta valsedlarna upptogo samtliga

såsom första namn herr *Hamilton* och
» andra » » *Lundström* i Långnäs.

På grund härav blev ordningen mellan namnen å de särskilda gruppernas valsedlar bestämd på sätt ovan angivits.

Vid härefter företagen fördelning av platserna mellan de olika grupperna, därvid beträffande första, fjärde och sjätte platserna lottning ägde rum, tillföllo platserna nedannämnda personer i följande ordning:

herr *Linders*,
» *Åkerlund*,
» *Hamilton*,
» *Öberg*,
» *Nilsson* i Tånga,
» *Nilsson* i Linnås,
» *Sjöblom* och
» *Lundström* i Långnäs.

§ 9.

Justerades protokollsutdrag angående de i nästföregående sex paragrafer omförmälda valen.

§ 10.

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts på rikssalen upplästa berättelse om vad i rikets styrelse sedan sista lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit.

§ 11.

Härefter föredrogs var efter annan de på kammarens bord ligande motionerna; och hänvisades därvid:

till tillfälligt utskott motionen nr 1, av herr *Lindhagen*;

till statsutskottet motionen nr 2, av herr *Lindhagen*;

till bankoutskottet motionen nr 3, av herr *Lindhagen*; samt

till statsutskottet motionerna:

nr 4, av herr *Lindhagen*; och

nr 5, av herr *Hellberg* i Ljungskile.

§ 12.

Remitterades till bankoutskottet riksdagens år 1916 församlade revisorers berättelser:

om granskningen av riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning; samt

angående riksbanken.

§ 13.

Vid föredragning av militieombudsmannens vid innevarande års riksdag avgivna ämbetsberättelse hänvisades framställningen angående revision av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, till statsutskottet, framställningarna angående krigstidstillägg eller krigstidshjälp åt befattningshavare vid militieombudsmannens expedition och angående förhöjning för åren 1917 och 1918 av anslaget till befordrande av göromålens gång vid militieombudsmansexpeditionen samt till vikariatsersättning till bankoutskottet samt berättelsen i övrigt till lagutskottet.

§ 14.

Avgåvos följande nya motioner, nämligen av:

herr *Petersson* i Lidingö villastad, nr 6, om ändring i 16 § av lagen om allmän pensionsförsäkring;

herr *Hellberg* i Lycksele, nr 7, om tilläggspension åt kronojägaren Mårten Erik Hånströms änka Ingrid Kristina Hånström, född Åström;

herr *Olsson* i Ramsta, nr 8, med förslag till förordning om särskilt avdrag vid 1917 års taxering till beviljning för inkomst av kapital eller arbete;

herr *Olofsson* i Digernäs:

nr 9, om ändring i 23 § av förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering; och

nr 10, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder mot minderårigas bruk av tobak;

herr *Widlund m. fl.*, nr 11, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående inrättande av en ångfärjeförbindelse mellan Göteborg och Fredrikshamn;

herr *Widlund*, nr 12, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående understödjande av verksamheten för beredande åt fattiga barn i skolåldern i städer och större industrisamhällen av tillfälle att under ferierna vistas å landet; samt

herr *Källman m. fl.*, nr 13, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående avskaffande av entreprenadsystemet vid lantbrevbäringens ordnande.

Ifrågavarande motioner bordlades på begäran.

§ 15.

Justerades protokollsutdrag.

§ 16.

Ordet lämnades härefter till herr *Andersson* i Skivarp som yttrade:

Jag anhåller, att kammaren ville besluta att sist på föredragningslistan för morgondagens plenum måtte uppföras Kungl. Maj:ts proposition, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov.

Denna hemställan bifölls av kammaren.

§ 17.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Ohlsson* i Säljeröd under 6 dagar fr. o. m. den 20 januari.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 1,23 e. m.

In fidem
Per Cronvall.